

स्वीकृतकृतेण स्यात्तव्यम्” “तदुपहृणार्थं मया क्रमः
सस्वीकृतः” “सिंहोऽपि क्रमं कृत्वा निःकृतः” इति च
पञ्चतमं तत्परतैव । परिपाद्याम् “पृथक्रमे वक्तुमनु-
ज्झितक्रमः” रघुः “नेत्रक्रमेणोपरोध स्वर्यम्” रघुः ।
नेत्रक्रमेणांशुपरिपाद्याम् मङ्गलम् । आनुपूर्व्यं “क्रमाच्चतस्र-
तरोर्ष्योपमाः” “रघुः क्रमाद्दशैयनभिन्नशैशवः” रघुः ।
आनुपूर्व्यं च वस्तुभेदात् भिन्ना तत्र शब्दस्यानुपूर्वी
अव्यवहितोत्तरोर्ष्यामाणत्वम् इतरस्य तु अव्यवहितो
त्तरकालवर्तित्वम् यथा प्रथमं शैशवं ततोयौयनं ततो
जरति वयोविशेषाणां, विद्यानान्तु वेदपूर्व्यकत्वमितर-
विद्यानां तथात्वात् । एवं पदार्थगतानुपूर्व्यं विशेषः यथा-
ययमरुहः । सच अयुगपद्भावः । “व्यर्थक्रियाकारित्वं च
क्रमाक्रमाभ्यां व्याप्तं न च क्रमाक्रममाभ्यामन्यः प्रकारः
समस्ति” सर्वम् स० बौ० द० । “क्रमज्ञानं क्रमाभिधा-
नव्याप्तम्” दाशभागः । अनुष्ठाने । “इत्यमस्य वितत-
क्रमे क्रतौ” माघः “विततक्रमे विततानुष्ठाने” मङ्गलम् ।
१० विन्यासे “उत्क्रान्तवर्ष्यक्रमधूसराणाम्” रघुः ।
“उत्क्रान्तवर्ष्यक्रमाः शीर्षवर्ष्यविन्यासाः” मङ्गलम् ।
११ पङ्क्ते च न० “क्रमः शतौ परीपाद्यां क्रमं चरण-
पङ्क्तयोरिति विन्योक्तेः पादे क्लीयतापि ।

क्रमक वि० क्रमं वेदपाठभेदमधीते वेद वा क्रमा० बु० ।

१ वेदपाठविशेषरूपक्रममाध्यायिनि २ तद्वेत्तरि च ।

क्रमजित् पु० न्यपभेदे “अनूपराजोदुर्ध्वः क्रमजिज्ञ सुदर्शनः”
भा० स० ४ अ० ।

क्रमज्या स्त्री यज्ञाणां स्पष्टाधिकारे “सं शि० उक्ते वस्तु-
विशत्यर्द्धजीवाभेदे तन्मानं तत्त्वोक्तं यथा
“तत्त्वाश्विनो नन्दससृद्देवाश्चन्द्रा इष्टका गगनाङ्गनागाः
पञ्चाभ्ररुद्रास्तिथिश्चतुर्त्या आद्यैर्निर्दिक्ता नखवाण-
चन्द्राः । नन्दावनीशैलभुवो दिग्द्वचन्द्रा कुताश्चपहृप-
र्णदक्षाः । तुरङ्गघटकाकृतयः कुरामसिद्धाः शराष्टेपुयमाः
क्रमेण । गजाश्विभान्यङ्गशराष्टेस्त्रास्तुरङ्गप्रयहलोच-
नानि । अश्वोधिनुभ्रमृगुणास्तुरङ्गैरेन्दुरासा रसभू-
तदन्ताः । कुदन्तलोका द्वितुरङ्गदेवा गोऽभ्राधिलोकाः
कुगुणाधिरामाः । भुजङ्गलोकाः श्विगुणाः क्रमज्या” म०
“इह हि स्पष्टीकरणप्रवृत्तिं सर्वकर्माधिज्याभिः प्रतिपा-
द्यते । यतो यहवलये कोऽप्यवधूतः प्रदेशमध्य-
शब्देनोच्यते । तस्मान्मध्यस्त्वत्वात् तिर्यक्स्थोपहो वलय-
ऽधिज्याप्ये भवति । अतोऽधिज्याभिः सर्वं कर्म । तत्र

भगणकलाङ्किततटचतुर्थ्यां शि० दृशान्येव चतुर्विंशति-

ज्याधीनि भवन्ति” प्रमिता० । २४ क्रमज्याज्ञाश्च यथा

२२५ । ४४६ । ६७१ । ८६० । ११०५ । १२१५ । १५२० ।

१७१६ । १८१० । २०६३ । २२६७ । २४२१ । २५८५ ।

२७२८ । २८५६ । २९७७ । ३०८४ । ३१७७ । ३२५६ ।

३३२१ । ३३७२ । ३४०६ । ३४३१ । ३४३८ ।

तासां तथामानं समर्थितं सू० सि० रङ्गनाथाभ्यां यथा

“राशिभिर्भाज्यो भागः प्रथमं ज्याधिसुच्यते । तत्तद्वि-

भक्तलब्धोनमिश्रितं तद् द्वितीयकम् । आद्योनैवं क्रमात्

पिण्डान् भक्ता लब्धोनसंयुताः । खण्डकाः सुसुतर्विश-

ज्जगार्धपिण्डाः क्रमादमी” सू० सि० ।

“एकराशिकलानामष्टादशशतानामष्टमोऽंशस्तत्त्वाश्विमितः

२२५ प्रथममाद्यं ज्याधे सम्पूर्णज्याधार्धपिण्डकः कथ्यते

तदभिज्ञैः । ततः प्रथमज्याधार्धे तेन प्रथमज्याधेन भक्ता-

लब्धेन हीनमन्यस्याप्रसङ्गात् प्रथमज्याधमनेन युक्तं तत्

प्रथमज्याधं द्वितीयकं ज्याधं भवति द्विगुणप्रथममे-

कोनम् । तृतीयादीनामानयनार्थसुक्तप्रकारमतिदिशति

आद्येनेति । प्रथमज्याधं पिण्डेन । एषसुक्तादीत्या क्रमात्

सिद्धपिण्डान् भक्ता लब्धैरुनमाद्यं खण्डमनेन युताः

खण्डका असिद्धाव्यवहितसिद्धज्याधार्धपिण्डा असिद्धपिण्डा

भवन्ति । यथा प्रथमखण्डं २२५ प्रथमभक्तं फलं १ तेन

हीनं खण्डं २२४ तेन युक्तं द्वितीयखण्डं ४४६ । तच्च

प्रथमभक्तं फलम् २ अधार्धिकावयवस्यैकाधिकत्वेन यह-

णस्य साम्यदायिकत्वात् । फलैक्येन शरीनं प्रथमम् २२२

अनेन द्वितीयखण्डो ४४६ युतस्तृतीयम् ६७१ । एवमिदं

प्रथमखण्डभक्तं फलम् १ अनेन पूर्वफलैक्येन ३ युतं जातं

सर्वफलैक्यम् ६ अनेन प्रथमं खण्डं हीनम् २१६ अनेन

तृतीय ६७१ युतं चतुर्थम् ८६० । एवमिदं प्रथमखण्डभक्तं

फलं ४ पूर्वफलैक्येन ५ शरीनं प्रथमखण्डरूपं २१६

ज्यान्तररूपखण्डकमतेन ४ हीनं २१५ चतुर्थम् ८६० युतं

पञ्चमं ११०५ एवमप्येऽपि । अद्योक्तोत्याऽसङ्गुखण्डानां

सम्भवात् खण्डनियममाह सूरिति । एवं चतुर्विंश-
ज्जगार्धका ज्याधार्धपिण्डाः कार्या न तदधिकारः । “एक-

विंशाच्च विंशाच्च पठात् पञ्चदशादपि । सप्तमादुद्वादशात् स-

प्तदशाच्चाधोत्तरं मतम्” इति ब्रह्मसिद्धान्तोक्तस्य लोऽधार्ध-

धिकावयवस्यैकाधिकत्वेन न यहणम् इति ध्येयम् ।

गणितस्याविकृतत्वात् सिद्धाः पिण्डाः कथं नोक्ताः १ इत्यत

आह क्रमादिति । अमी सिद्धाः पिण्डाः क्रमात्